

08.12.23

9-А клас

Історія України

вч. Рзаєва Н.О.

Тема: Особливості розвитку культури. Освіта та наука.

Мета: характеризувати особливості процесу розвитку освіти, науки й культури в Україні у цей період; пояснювати суперечливі процеси модернізації розвитку освіти й культури; висловлювати судження щодо діяльності В. Каразіна, М. Максимовича, М. Остроградського, називати дати відкриття університетів в українських землях; пояснювати й застосовувати терміни і поняття:

«національна ідея», «романтизм», «класицизм».

Актуалізація опорних знань

Бесіда

1. Чи є підстави стверджувати, що український національний рух у середині XIX ст. був складовою європейського революційного процесу?
2. Доведіть, що революція 1848 р. суттєво прискорила розвиток українського національного руху.
3. Визначте напрями діяльності Головної руської ради, охарактеризуйте їх.
4. У чому полягає головне значення революції 1848-1849 рр. для Західної України?

Мотивація навчальної діяльності

У другій половині XIX ст. Україна залишалася поділеною між двома імперіями — Російською та Австро- Угорською. Відсутність національної держави та антиукраїнська політика російського та австрійського урядів, безумовно, накладали негативний відбиток на стан та розвиток культурних процесів. Але, незважаючи на це, українська культура продовжувала розвиватися як культура українського народу і характеризувалася величезними досягненнями в усіх її сферах.

Вивчення нового матеріалу

Робота з таблицею

Чинники, що впливали на розвиток культури.

Позитивні чинники	Негативні чинники
<ul style="list-style-type: none"> • Українська культура розвивалася як єдине ціле, як культура українського народу. • Із середовища народу вийшли талановиті вчені, які працювали в різних галузях науки і мистецтва. • Зникнення турецько-татарської загрози. • Розвиток промислового виробництва. • Виникнення інтелігенції. • Позитивний вплив європейської культури. • Поширення романтизму	<ul style="list-style-type: none"> • Українські землі були поділені між двома державами: Росією та Австрією. • Антиукраїнська політика Російської та Австрійської імперій гальмувала культурний розвиток України. • Російський уряд запровадив цензуру на видання літератури українською мовою. • Остаточна втрата ознак державності. • Підпорядкування Православної церкви Московському патріархатові

Робота з поняттями (запишіть)

- **Романтизм** — напрям у літературі й мистецтві, що виник наприкінці XVIII ст. Характерними ознаками романтизму є заперечення раціоналізму, відмова від суворої нормативності в художній творчості, культ почуттів людини; увага до особистості, її індивідуальних ознак; неприйняття буденності й звеличення «життя духу».
- **Класицизм** — напрям в європейському мистецтві. Його представники орієнтувалися на античне мистецтво, яке проголошувалося ідеальним, класичним.

Освіта

Початкова

1. Парафіяльні ніколи — для дітей найнижчих станів, які існували при церквах, навчання тривало 1 рік;
2. Повітові училища — для дітей дворян, купців, заможних ремісників, у яких навчання тривало 2-3 роки.

Середня

1. Губернські гімназії — навчалися діти дворян і чиновників. Навчання тривало 7 років (Чернігів, Одеса, Херсон, Київ і т. д.).
2. Приватні пансіонати.
3. Інститути шляхетних дівчат.

Проміжне місце між гімназіями та університетами посідали ліцеї. 1817 р. — Рішельєвський ліцей в Одесі;

1820 р. — Ніжинський ліцей, 1832 р. перетворений на Гімназію вищих наук.

Вища

Університети. Навчалися діти дворян.

1805 р. — Харківський університет, засновник В. Каразін.

1817 р. — Львівський інститут Осолінських.

1819 р. — Києво-Могилянську академію перетворено на духовну академію.

1834 р. — Київський університет Святого Володимира. Історичний факт

1856 р. на підвладних Російській імперії українських землях офіційно числилося 1 300 початкових шкіл, де навчалося 67 тис. учнів; 18 гімназій з 4 тис. учнів.

Хвилинка відпочинку. Гімнастика для очей

https://youtu.be/u_fLRqQJ59E?si=uANSHgRkLIGVwBpf

Робота з підручником(стор. 101-105)

Складемо таблицю

Наука

Прізвище діяча	Досягнення
Дмитро Бантиш-Каменський, історик	4-томна «Історія Малой Росії»
Микола Костомаров, історик	«Богдан Хмельницький», «Руїна». Очолював Кирило-Мефодіївське товариство, професор Київського університету
Микола Маркевич, історик	«Історія Малоросії» — думка державної незалежності України
Михайло Максимович, історик, фізіолог, етнограф	«Малоросійські пісні». Переклав українською «Слово о полку Ігоревім». Досліджував «Повість минулих літ», «Руську Правду». Перший ректор Київського університету
Тимофій Осиповський, математик	3-томний «Курс математики»
Михайло Остроградський,	Започаткував Петербурзьку математичну школу

математик	
Ізмаїл Срезневський, філолог, славіст, історик	1842 року став першим професором-славістом у Харківському університеті, де читав курси з історії та слов'янських мов
Василь Каразін, винахідник, освітній діяч	Ініціював заснування Харківського університету (1805) та Філотехнічного товариства (1811-1818) для поширення досягнень науки, техніки та розвитку промисловості в Україні

Узагальнення. Систематизація. Рефлексія.

Мікрофон

- Які чинники впливали на розвиток культури на поч. XIX ст ?
- Як розвивалася освіта?
- Які галузі науки розвивалися у цей період?
- Назвіть відомих вчених

Перегляньте відео: <https://youtu.be/78uGafnWlcc?si=e2kfDOpDUWOD4Lz5>

Домашнє завдання:

- Прочитати § 14
- Скласти таблицю «Розвиток науки в Україні»

Завдання надсилайте на освітню платформу Human або на ел. адресу

nataliarzaeva5@gmail.com

Бажаю успіхів у навчанні!